

Mûte Harbi

İslâm ordusu ile Bizanslılar arasında Hicret'in sekizinci (M.629) yılında yapılan savaş.

Mûte; Kudüs'ün güneyinde bir kasabanın adıdır. Peygamber efendimiz "sallallahü aleyhi ve sellem" etraftaki kabîlelere ve dünyâ hükümdârlarına İslâm dînine dâvet için elçiler gönderiyor, bununla ilgili bir de mektup veriyordu. Bu elçilerden biri de Eshâb-ı kirâmdan Hâris bin Umeyr Ezdî radiyallahü anh olup, Busra vâlisine gönderilmişti. Busra vâlisi Şurahbil bin Amrû'l-Gassânî Bizans'ın himâyesinde Hıristiyanlığı kabul etmişti. Şurahbil Mûte'de bulunduğundan, Peygamberimizin elçisi Hâris bin Umeyr'i radiyallahü anh Mûte'den geçerken yakalattı. Peygamberimizin elçisi olduğunu öğrenince öldürttü. Bu hâdise, Arabistan'da kabîleler arasındaki örf ve âdetlere, devletler arasındaki hukûkî prensiplere tamâmen aykırı idi. Peygamberimizin elçisinin öldürülmesiyle "Elçiye zevâl olmaz." ilkesi açıkça ihlâl edilmişti.

Peygamberimizin elçilerinden şimdiye kadar hiçbiri öldürülmemişti. Peygamberimiz, Hâris bin Umeyr'in şehit edildiğini öğrenince çok üzüldü. Bunun üzerine hemen, Zeyd bin Hârise radiyallahü anh kumandasında bir ordu hazırlanmasını emrettiler. Hazırlanan üç bin kişilik ordu hareket etmeden önce Peygamber efendimiz; **"Eğer savaşta Zeyd bin Hârise şehit olursa, kumandayı Câfer ibni Ebî Tâlib alsın, şâyet, Câfer de şehit olursa, kumandayı Abdullah bin Revâhâ alsın, şâyet o da şehit olursa aranızda birini seçin."** buyurarak sancağı Zeyd bin Harise'ye (radiyallahü anh) verdi. Orduyla birlikte Medîne'nin dışında Seniyyetü'l-Vedâ denilen bir tepenin yanına kadar gidip; **"Hâris'in şehit olduğu yere kadar gidin. Orada kâfirlerden kim varsa onları ilk önce İslâm dînine dâvet edin, eğer kabul ederlerse İslâm dînini onlara anlatarak öğretin, yok; karşı gelirlerse Allahü teâlânın yardımını isteyerek onlarla savaşın."** buyurdu ve orduyu uğurladı.

İslâm ordusunun Medîne'den hareket ettiğini duyan Şurahbil bin Amrû'l-Gassânî harekete geçti. Kardeşi Sedûd bin Amr'ı elli bin kişilik kuvvetle öncü olarak gönderdi. Vâdi'l-Kura denilen yerde İslâm ordusu ile karşılaştı. Burada yapılan kısa muhârebede Sedûd öldürüldü, askeri bozuldu. Şurahbil bunu duyunca çok korktu. Hemen yardım etmesi için Bizans İmparatoruna haber gönderdi. İmparatorun yardımıyla yüz bin kişilik kuvvetli bir ordu topladı.

İslâm askerleri Maan mevkiine geldiklerinde, Bizans ordusunun yüz bin kişilik kuvvetle üzerlerine doğru geldiğini haber aldılar. Bunun üzerine Maan mevkiinde iki gün kalıp istişâre ettiler. Düşman ordusunun 100.000 kişi olmasına karşılık, İslâm ordusu üç bin kişi olup sayıca çok az idi. Bu durum Eshâb-ı kirâma korku vermedi, ancak tedbir için Peygamber efendimize durumun bildirilmesi istendi. Zeyd bin Hârise ve Câfer bin Ebî Tâlib istişârede; "Peygamber efendimize durumu haber verelim ne buyurulursa o şekilde hareket ederiz." dediler. Abdullah ibni Revâha "radiyallahü anh" ise orada şöyle bir konuşma yaptı:

"Ey cemâat! Biz buraya niçin geldik bilmez misiniz? Şüphesiz düşmanla harbetmek ve şehit olmak için geldik. Biz aslâ çoklukla zafer kazanmadık. Bedr günü askerimiz ve silahımız yoktu. Hak teâlâ bize nusretini (yardımını) müyesser etti. Şimdi harbe hepimiz ittifak hâlinde yürüyelim. Ya şehit oluruz veya zaferi kazanırız. Eğer şehit olursak doğruca Cennete gidip, bizden önce şehit olan arkadaşlarımıza kavuşuruz." Bu konuşma üzerine Müslümanlar, hep bir ağızdan; "İbn-i Revâha doğru söylüyor", diyerek düşman üzerine hücum ettiler....

İslâm ordusunun kumandanı olan Zeyd bin Hârise "radiyallahü anh" bir elinde sancak, diğer elinde kılıçla düşmana hücum etti. Pekçok kahramanlıklar gösterdi. Sonunda bir mızrak darbesiyle şehit düştü. Sonra, sancağı Câfer bin Ebî Tâlib aldı. Elinde sancak düşman arasında savaşıyor ve devamlı ilerliyordu. Bu esnâda vücûdu birçok yerinden yara aldı. Asla yılgınlık göstermedi. Sağ kolu kesildi, sancağı sol

eline aldı, sol kolu da kesilince sancağı iki pazusu arasına, bir rivâyette dişleri arasında sıkıştırarak tuttu. Daha sonra mübârek bedeni belinden ikiye biçilerek şehit edildi. Hazret-i Cafer'in şehit olduğu haberi, vücûdunda doksandan fazla yara olan Abdullah bin Revâhâ'ya üç günden beri ilk defâ yemek yerken geldi. Derhal yemeyi bırakıp; "Ey nefis, Câfer gitti sen hâlâ dünyâlık peşindesin." diyerek koştu, sancağı eline aldı. Düşmana hücum etti, çok kahramanlıklar gösterdi. Harp esnâsında, parmağına kılıç darbesi isâbet etti. Deride sallanan parmağını basıp kopardı. Sonra; "Ey nefis, eğer hâtinuna meylin varsa ben ona talak verdim (onu boşadım). Eğer kölelerine meylin varsa, ben onların hepsini âzâd ettim (serbest bıraktım). Eğer bağlarını bahçelerini özledinse, ben onları Resûl-i ekreme bağışladım. Bu dünyâda hiçbir şeyin kalmadı, ancak şehâdet kaldı." deyip tekrar hücum etti ve şehit oldu. Sancak yere düşmesin diye Yüsrü'l Ensârî radiyallahü anh aldı ve Ehl-i İslâm'dan kim komutan olursa ona verilmek üzere Sâbit bin Ekrem Aclânî'ye (radiyallahü anh) verdi. Sâbit hazretleri bir konuşma yaparak; "Aranızda bir emir seçin!" dedi. Onlar da; "Seni seçtik." dediler. Sâbit bin Ekrem kabul etmedi. Abdullah ibni Revâha şehit olunca kumandasız kalan İslâm ordusunda bir an şaşkınlık oldu. Bu sırada Sâbit bin Ekrem, sancağı Hâlid bin Velîd'e (radiyallahü anh) verdi. Hâlid bin Velîd önce; "Sen buna daha lâıksın. Sen Bedr Harbinde bulundun benden daha yaşlısın." diyerek kabul etmediyse de; Sâbit; "Doğrudur, ancak, sen harp sanatını benden daha iyi bilirsin, şecâatta benden üstünsün." dedi. Bütün İslâm askeri onun komutanlığını isteyince kabul etti. Bunun üzerine düşman üzerine şiddetli hücumlar yapılarak akşama kadar çarpışıldı. Bu çarpışma esnâsında Hâlid bin Velîd radiyallahü anh büyük kahramanlıklar gösterdi. O gün elinde dokuz kılıç kırıldı. Akşam olunca iki ordu ayrıldı.

Yüz bin kişilik bir ordu karşısında üç bin kişilik İslâm askerlerinin gösterdikleri mahâret ve kahramanlıklarına düşman askerleri hayret içinde kalarak gözleri yıldı.

Hazret-i Hâlid, sabah olunca İslâm ordusuna yeni bir nizam verdi. Öndekileri arkaya arkadakileri öne, sağdakileri sola soldakileri sağa geçirdi. Düşman askerleri sabahleyin karşılarında yeni simâlar görünce İslâm ordusuna takviye asker geldiğini zannettiler ve korkup kaçmaya başladılar. Bu şaşkınlık üzerine hazret-i Hâlid, Bizans ordusu üzerine şiddetli bir hücum yaptı. Birçok Bizans askeri öldürüldü. On beş Müslüman da şehit oldu. kâfir ordusunun çokluğu karşısında İslâm ordusunu büyük bir tehlikeden mükemmel bir harp tekniğiyle kurtaran Hâlid bin Velîd, ordusunu yavaş yavaş geri çekti. Böylece İslâm ordusu Medîne-i münevvereye muzaffer olarak döndü. İslâm ordusu Medîne-i münevvereye gelmeden harp esnâsında meydana gelen olayları Peygamber efendimiz mescitte minberdeyken eshâbına bir mucize olarak haber verdi. Harbin en kanlı olduğu zamanda Peygamberimiz; "**Zeyd sancağı eline aldı, şimdi vuruldu şehit düştü. Sonra sancağı Câfer aldı, sağ kolu kesildi, sancağı sol eline aldı. Sol kolu da kesildi sonra şehit edildi. Allahü teâlâ kesilen iki kolunun yerine iki kanat vererek Cennete meleklerle berâber uçtu. Onu Cennette uçuyor gördüm.**" buyurdu. Bunun üzerine ona Tayyar (uçan) lakabı verildi. "**Câfer-i Tayyar şehit oldu. Câfer'den sonra sancağı Abdullah ibni Revâha aldı. O da şehit oldu.**" (Resûlullah efendimiz bunları anlatırken dura dura anlatıyor gözlerinden yaşlar akıyordu.)

Daha sonra, Peygamber efendimiz "**Sancağı Allah'ın kılıcı eline aldı ve zafer onun elinde müyesser oldu.**" buyurdu. Bundan sonra Hâlid bin Velîd'e Allah'ın kılıcı anlamında "Seyfullah" dendi.

İslâm ordusu, Medîne'ye gelişinde başta Resûlullah efendimiz sallallahü âleyhi ve sellem olmak üzere şehirde bulunan Müslümanlar tarafından yolda karşılandı.

Mûte Savaşı, Bizansla yapılan siyâsî münâsebetler arasında, İslâma dâvet için elçi ve mektup gönderilmesinden sonra ikinci safhada yer almaktadır. Üçüncü safha ise Tebük Seferidir.

Kaynak: Rehber Ansiklopedisi